

Barbora HUNČOVSKÁ, *Zvíře na bojišti 1. světové války: koně a přepravní zvířata.*

Praha, FFUK 2014, 121 s.

Posudek vedoucího bakalářské práce

Práce Barbory Hunčovské o koních a tažných zvířatech za první světové války mne silně zaujala od samého počátku. Bylo zřejmé, že autorka má jasno o metodických východiscích: nechce psát „obyčejné“ dějiny koně za války, ale chce na problém pohlédnout novým, neotřelým způsobem. Nechala se proto inspirovat také ne-historickými obory. Svůj výsledný přístup charakterizovala jako „kombinaci studia...historických pramenů...s poznatky etologie...s přihlédnutím k východiskům animal studies a nové vojenské historie“ (s. 14). Tento záměr se jí podle mého názoru zdařilo naplnit přece jen pouze zčásti, neboť ne vše bylo řečeno: větší části práce jsou věnovány popisu nasazení zvířat za války a jeho institucionálnímu zajištění, zatímco vztah člověka a zvířat za války je v závěrečné kapitole spíše nastíněn. Naopak hluboká znalost zvířecího chování a etologické přístupy jsou uplatňovány v průběhu celé práce. Z práce i z jejího závěru je však patrné, že bakalářská práce není pro autorku ad hoc zvoleným tématem, ale promyšleným a systematickým krokem širěji pojatého, velmi seriózně míněného výzkumu u nás dosud opomíjeného tématu, v němž by autorka ráda i nadále pokračovala.

Autorka rozčlenila práci do tří základních oddílů: v prvním se zabývá osudy koní a přepravních zvířat v první světové válce od jejich příchodu na frontu až po způsoby jejich využití. Kapitola velmi podrobně analyzuje typologii těchto zvířat, jejich rekvizici i výcvik i práci na bojišti. Tu (s. 43) je také ve zkratce naznačena proměna taktického a operačního využití koní v souvislosti s rozvojem moderní války; možná by bylo vhodné, neuvažovat primárně pouze údernou roli jezdectva, ale také průzkumnou a spojovací. Druhý oddíl je exkurzem do rakousko-uherských vojenských předpisů (fascinuje mne, jak obrovské množství těchto nezáživných pramenů byla autorka schopna prostudovat) a ukazuje organizační a institucionální zajištění zvířecí přítomnosti na bojišti. Závěrečná analýza zkoumá vztah člověka a koně za války. Jak jsem již ukázal, jde o nejméně důkladně zpracované téma práce a jednotlivé problémy jsou spíše naznačeny. Jak autorka sama přiznává, na základě studia pramenů (vzpomínek) opustila postupně svůj původní předpoklad, že vztah vojáků ke zvířatům nebyl příliš dobrý a do určité míry jej díky znalosti pramenů korigovala. Ani dobrý vztah ke zvířatům však armádám a vojenským zásobovačům

nezabránil, aby na konci války své „věrné přátele“ neporazili a neprodali či dokonce nesnědli... O to více kontrastuje tato realita s válečnou, meziválečnou a současnou heroizací a stereotypizací obrazu koně, jak autorka ukazuje na příkladu vybraných uměleckých děl. V této souvislosti si cením i cit pro jazyk, který autorka prokázala při překladu některých literárních děl. Organickou součástí práce je i rozsáhlá obrazová příloha, která text velmi vhodně doplňuje.

Práce je vystavěna na solidním přehledu stávající literatury i tištěných pramenů (tu zejména relevantních rakousko-uherských předpisů). V závěrečné bibliografii autorka bohužel zařadila mezi literaturu i tištěné prameny osobní povahy (paměti Jana Třísky apod.), to je však především chyba školitele... U citací webových stránek je vhodné uvádět datum, k jakému dni je zdroj citován.

Práce Barbory Hunčovské je zdařilým pokusem o zpracování u nás doposud opomíjeného tématu. Volba tématu, koncepce práce a výzkumné otázky i vědomí mezioborových souvislostí, a samozřejmě i výsledné zpracování, to vše činí tuto bakalářskou práci vysoce nadprůměrnou. Jednoznačně ji proto **navrhuji k obhajobě** a navrhuji ji hodnotit známkou **v ý b o r n ě**.

Praha, 26. 5. 2014

prof. PhDr. Ivan Šedivý, CSc.